U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **E. H.**, zast. JUDr. Davidem Jarošem, advokátem, se sídlem Jílovská 1167/71a, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, poštovní schránka 21/OAM, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 7. 2011, č. j. OAM-161/VL-18-PA03-2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2012, č. j. 1 Az 17/2011 – 17,

takto:

I. Návrh žalobce na spojení řízení o kasačních stížnostech vedených pod spisovými značkami 3 Azs 18/2012, 3 Azs 19/2012, Azs 33/2012 a 3 Azs 34/2012 **se zamítá.**

II. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil proti rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 12. 4. 2012, č. j. 1 Az 17/2011 – 17 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž byla zamítnuta stěžovatelova žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 7. 2011, č. j. OAM-161/VL-18-PA03-2009 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle ustanovení § 12, 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“).

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že stěžovatel podal za přítomnosti své zákonné zástupkyně, matky Z. H., nar. X, st. přísl. Ukrajina, opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR, v níž uvedl, že je bez státní příslušnosti, arménské národnosti a gregoriánského náboženského vyznání. V době podání žádosti o mezinárodní ochranu byl stěžovatel nezletilou osobou bez cestovního dokladu. Tento doklad mu doposud nebyl vydán. Do České republiky přijel s rodiči a sestrou a byl uveden v cestovním dokladu své matky. Do té doby pobýval na adrese D., N. na Ukrajině, kterou

opustil dne 15. 8. 2005. Z Ukrajiny odjel, neboť tam měli jeho rodiče problémy. Dalšími důvody odchodu stěžovatele z Ukrajiny bylo, že měl ve škole potíže se spolužáky (nadávali mu kvůli tomu, že je Armén a že je černý, než začal trénovat box, byl spolužáky bit) a v některých případech i s učiteli. Problémy se spolužáky se opakovaly téměř pokaždé, když šel do školy nebo po ulici a spolužáky potkal. Stěžovatelovi rodiče si třikrát až čtyřikrát stěžovali na ředitelství školy, ale bylo jim pouze řečeno, že jsou to děti, jim škola udělila poznámku do žákovské knížky. Stěžovatel také nemohl vyhrávat v boxu, protože nebyl Ukrajinec. Rodiče se neobraceli na policii, protože byli přesvědčeni, že by policie jen přijala jejich žádost a nic dalšího by nepodnikla. Rodiče se taktéž neobrátili na žádnou jinou instituci, protože se podle stěžovatele neměli kam obrátit.

Během svého pobytu v České republice stěžovatel nenavázal osobně kontakt se zastupitelským úřadem Ukrajiny. Stěžovatelův otec jeho jménem požádal na zastupitelském úřadě o vydání cestovního dokladu pro stěžovatele, jeho žádosti ale nebylo vyhověno. Zastupitelský úřad pouze stěžovateli vystavil potvrzení, že není občanem Ukrajiny. Stěžovatel v současné době boxuje extraligu za oddíl v Ústí nad Labem a trénuje v SK Boxing Praha. Je také členem české reprezentace a boxuje za klub Ministerstva vnitra. Na Ukrajinu se nechce vrátit, protože si zvyknul na klidný život, má zde přátele a daří se mu ve škole i ve sportu. Přál by si reprezentovat Českou republiku v boxu. V současné době mu nezbývá nic jiného, než požádat o azyl, protože nemá doklady a nemůže jet na Ukrajinu.

Stěžovatel žádal o udělení mezinárodní ochrany již jednou, a to prostřednictvím své matky. Důvodem jeho žádosti bylo jednak to, že byli jako Arméni šikanováni ze strany většinového obyvatelstva ve městě, v němž na Ukrajině žili, a dále že jeho rodiče podporovali ve volbách Janukovyče, přičemž většina obyvatel města podporovala Juščenka. Z toho plynuly stěžovatelově rodině problémy, kvůli nimž byli nuceni Ukrajinu opustit. Po posouzení všech relevantních okolností případu nebyla stěžovateli mezinárodní ochrana udělena (rozhodnutí ze dne 26. 8. 2005, č. j. OAM-1622/VL-19-2005). Toto rozhodnutí bylo potvrzeno i rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 9. 2006, č. j. 58 Az 7/2006 - 48. Nejvyšší správní soud řízení o kasační stížnosti proti výše uvedenému rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem usnesením ze dne 21. 6. 2007, č. j. 4 Azs 19/2007 – 99 zastavil.

Po posouzení druhé stěžovatelovy žádosti o azyl žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatel uvedl oproti předchozí žádosti nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly předmětem zkoumání v předchozím řízení o udělení mezinárodní ochrany. Obavy z návratu na Ukrajinu z důvodu problémů stěžovatelovy rodiny kvůli skutečnosti, že se jeho otec podílel na agitaci k prezidentským volbám v roce 2004 ve prospěch prezidentského kandidáta Janukovyče, a dále kvůli šikaně z důvodu arménské národnosti stěžovatele a jeho rodiny byly posouzeny v předchozím řízení o udělení mezinárodní ochrany. Za novou skutečnost považoval stěžovatel to, že nemůže vycestovat na Ukrajinu, protože mu Zastupitelský úřad Ukrajiny odmítl vydat cestovní doklad s odůvodněním, že není občanem Ukrajiny, a dále, že je osobou bez státní příslušnosti. Žalovaný proto posoudil stěžovatelovu opakovanou žádost znovu v meritu a provedl se stěžovatelem dva pohovory - prvý ze dne 16. 3. 2009 a druhý, doplňující, ze dne 19. 4. 2011. Žalovaný při posuzování žádosti dále využil informace, které shromáždil v průběhu správního řízení

ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, a to Zprávu o dodržování lidských práv na Ukrajině MZ USA za rok 2007 ze dne 2. 6. 2008, Informaci organizace Člověk v tísni ze dne 6. 4. 2005, č. j. OAM-1057/2004, Informaci MZV ČR ze dne 23. 7. 2009, č. j. 113176/2009-LPTP, Informaci MZV ČR ze dne 13. 5. 2009, č. j. 106362/2009-LPTP, Informaci MZV ČR ze dne 29. 7. 2009, č. j. 111193/2009-LP a Informaci MZV ČR ze dne 19. 1. 2010, č. j. 129871/2010-LPTP. Žalovaný také vycházel z aktuálních informací ohledně situace na Ukrajině obsažených v databázi České tiskové kanceláře.

Žalovaný po zhodnocení stěžovatelovy žádosti shrnul, že stěžovatel neuvedl v průběhu řízení o udělení azylu žádnou skutečnost, na základě které by bylo možno usuzovat, že se důvodně obává pronásledování z důvodu své rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Proto neudělil stěžovateli azyl ve smyslu § 12 písm. a), b) zákona o azylu. Dále se žalovaný zabýval důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny (§ 13 odst. 3 zákona o azylu), důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a také důvody pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu. Žalovaný posoudil v této souvislosti sociální, ekonomickou a rodinnou situaci stěžovatele a přihlédl k jeho věku a zdravotnímu stavu podle doložených podkladů. Osobní ani zdravotní situaci stěžovatele neshledal žalovaný jako natolik mimořádnou a hodnou zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. V tomto ohledu žalovaný nedospěl ani k závěru, že by stěžovateli mohl být uložen na Ukrajině trest smrti či mu hrozilo vykonání tohoto trestu, ani neshledal důvod k tomu domnívat se, že by stěžovatel mohl být v případě svého návratu do vlasti vystaven mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Mnozí ukrajinští občané se po neúspěšném pobytu v zahraničí navracejí zpět do vlasti. Pokud konkrétní ukrajinský občan sám místním úřadům nenahlásí skutečnost, že je neúspěšným žadatelem o azyl, úřady se o tom nedozví. V případě, že by se státní orgány Ukrajiny dozvěděly, že stěžovatel požádal v ČR o udělení mezinárodní ochrany, nejsou známy případy, kdy by někdo byl z tohoto důvodu perzekuován. Každé nucené vycestování bude pro žadatele a její blízké újmou, ale žalovaný vyjádřil přesvědčení, že nepůjde o újmu vážnou. Žalovaný uzavřel, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany ani podle § 14a odst. 1a 2, ani podle § 14b zákona o azylu.

Napadeným rozsudkem městský soud rozhodl o zamítnutí žaloby proti napadenému rozhodnutí. Městský soud v prvé řadě odkázal na předchozí řízení před žalovaným i správními soudy. V tomto řízení byla důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany neochota stěžovatele k návratu na Ukrajinu, kde mělo docházet k pronásledování z důvodu národnosti a diskriminace stěžovatele ze strany vrstevníků. Dalším důvodem byly potíže v důsledku činnosti jeho otce pro prezidentského kandidáta Viktora Janukovyče. Městský soud se plně ztotožnil s názorem žalovaného, že v dané věci nešlo o projev politického názoru stěžovatele, nýbrž o přívýdělek jeho otce. Podle názoru soudu sice jsou státy, kde již samotná účast na demonstraci může způsobit perzekuci občana ze strany státních orgánů, ale tato situace nenastala s ohledem na popis události a činnosti otce stěžovatele v kampani. Soud se přitom zabýval i tvrzeními stěžovatele o diskriminaci ze strany jeho vrstevníků, nicméně dospěl k závěru, že tyto okolnosti nelze podřadit pod důvody uvedené v § 12 zákona o azylu. Městský soud tedy potvrdil názor

žalovaného, že stěžovateli z tohoto důvodu nebylo možno udělit mezinárodní ochranu podle § 12 zákona o azylu. Dále se městský soud zabýval tím, zda stěžovatelova rodina požádala o pomoc státní orgány, přičemž poukázal na to, že ani v průběhu správního řízení rodina stěžovatele netvrdila, že by se domáhala přešetření postupu policistů, kteří jejich věc odmítli prošetřit a sepsat s nimi alespoň protokol, a proto nelze jejich postup pokládat za účinné domáhání se nápravy u ukrajinských státních orgánů. Podmínkou pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu jako jedné z forem mezinárodní ochrany je, že se postižená osoba v zásadě vždy musí obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. V případě Ukrajiny se o takovou zjevnou situaci nejedná. Žalovaný podle městského soudu nemohl posoudit, zda by adekvátní ochrana byla v zemi původu poskytnuta, jestliže se stěžovatel prostřednictvím svých rodičů neobrátil na ukrajinské orgány kvůli nečinnosti policie. Ani skutková zjištění podle městského soudu nenasvědčovala tomu, že by v zemi původu nebyla pro stěžovatele dostupná kvalifikovaná ochrana ve smyslu čl. 7 odst. 2 Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. 4. 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, které z jiných důvodů potřebují mezinárodní ochranu. Výhrůžky a útoky spoluobčanů podle městského soudu lze považovat za útoky soukromých osob, nikoliv však za pronásledování ve smyslu azylového zákona. S odkazem na čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice a jí definované podmínky pro existenci účinné ochrany v zemi původu městský soud zdůraznil, že tyto podmínky byly naplněny, neboť na Ukrajině podle zpráv Ministerstva zahraničních věcí ČR existuje systém ochrany práv občanů, jakkoliv je v řadě ohledů nedokonalý, přičemž stěžovatel při pohovorech nesdělil, že by mu byla ochrana státními orgány odepřena. K námitce nedostatečného zjištění skutkového stavu žalovaným městský soud poukázal na to, že dle ustálené judikatury má žalovaný povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Povinnost zjistit skutkový stav věci má žalovaný pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Žalovaný vycházel z dostatečného množství podkladů, takže řízení nebylo zatíženo hrubým pochybení při zjišťování skutkového stavu. Napadené rozhodnutí bylo žalovaným dostatečně odůvodněno, a proto městský soud žalobu shledal jako nedůvodnou.

V **kasační stížnosti** proti napadenému rozsudku podané z důvodu § 103 odst. 1 písm. b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) stěžovatel uvedl, že považuje rozhodnutí žalovaného i městského soudu za nezákonná, protože městský soud v řízení, jež předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, nesprávně posoudil stěžovatelem uváděný skutkový stav, neboť již v řízení před žalovaným byly porušeny základní zásady správního řádu a žalovaný se důsledně nezabýval všemi okolnostmi stěžovatelem uváděnými, přičemž městský soud ve věci nenařídil jednání a spokojil se v odůvodnění napadeného rozhodnutí toliko s vyjádřením žalovaného, které nekriticky převzal. Podle názoru stěžovatele městský soud měl nařídit ústní jednání a provést dokazování podle ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. Skutkové okolnosti, z nichž žalovaný vycházel, neměly oporu ve správním spisu, avšak městský soud v řízení o správní žalobě i přes tuto vytýkanou vadu rozhodnutí žalované nezrušil. Stěžovatel již ve správním řízení uváděl, že primárním důvodem pro podání žádosti o azyl je obava o život svůj i jeho rodiny, neboť na Ukrajině byl on sám i jeho rodina vystaveni

diskriminaci mj. ve formě fyzických útoků, jimž nebylo možné se pro rozšířenost korupčního prostředí na Ukrajině bránit. Tyto útoky měly přímou souvislost s činností stěžovatelova otce v politickém životě, přičemž faktickou nemožnost ochrany ze strany státu je nutno vykládat jako nepřímou represi, a tudíž prokázaný důvod k udělení azylu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb. Žalovaný měl zjistit, nakolik je ochrana poskytovaná veřejnými orgány v praxi účinná a zda k ní mohl stěžovatel mít jakožto cizinec na Ukrajině skutečně přístup. Pronásledování je nutno v řízení o udělení mezinárodní ochrany tvrdit, nikoliv prokázat, přičemž v ČR je k dispozici dostatek zpráv o soustavném porušování základních lidských práv na Ukrajině (Human Rights Watch, OBSE apod.). Městský soud se dostatečně nevypořádal s důkazy, které stěžovatel v řízení o žalobě navrhoval (např. Studie pracovní skupiny OSN z roku 2009 o mučení zadržených osob). Kasační stížnost je podle názoru stěžovatele přijatelná, neboť jde o způsob, jakým se žalovaný vypořádal s žádostí, tedy bez ohledu na konkrétní situaci stěžovatele a pouze podle země původu, přičemž neúnosně přenesl na stěžovatele nejen břemeno tvrzení, ale i břemeno důkazní, ačkoliv si tyto důkazy stěžovatel nemohl opatřit. Na druhé straně ČR poskytuje azyl nebo jinou formu mezinárodní ochrany osobám, které by o ni primárně nežádaly, na principu jakési nabídky, aby se prezentovala navenek v rámci mezinárodního společenství jako země podporující dodržování lidských práv. Stěžovatel nakonec navrhl spojení řízení vedeného o předmětné kasační stížnosti s ostatními řízeními ve věci mezinárodní ochrany její rodiny, tzn. řízení vedená pod spisovými značkami 3 Azs 18/2012, 3 Azs 19/2012, 3 Azs 33/2012 a 3 Azs 34/2012.

Protože Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je podána včas a je proti napadenému rozsudku přípustná, zabýval se v prvé řadě návrhem stěžovatele na spojení všech řízení o kasačních stížnostech ve věcech udělení mezinárodní ochrany členům rodiny H. Podle ustanovení § 39 s. ř. s. platí, že samostatné žaloby směřující proti témuž rozhodnutí anebo proti rozhodnutím, která spolu skutkově souvisejí, může předseda senátu usnesením spojit ke společnému projednání. Toto ustanovení lze použít na základě § 120 s. ř. s. podpůrně i pro řízení o kasační stížnosti. V posuzované věci je zřejmé, že kasační stížnosti podané A., Z., Z. a E. H. vedené pod spisovými značkami 3 Azs 18/2012, 3 Azs 19/2012, 3 Azs 33/2012 a 3 Azs 34/2012 spolu skutkově souvisejí, nicméně spojení věcí zde brání procesní režim řízení o těchto kasačních stížnostech. S účinností od 1. 1. 2012 došlo k novelizaci ustanovení § 16 odst. 2 s. ř. s., kde bylo zrušeno pravidlo obsazení Nejvyššího správního soudu pro rozhodování kasačních stížností ve věcech mezinárodní ochrany v pětičlenném senátu, přičemž od uvedeného data jsou tyto kasační stížnosti rozhodovány v tříčlenném senátu. Podle ustanovení čl. II bodu 10 přechodných ustanovení zákona č. 303/2011 Sb. platí, že kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany, které byly podány přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se projednají a rozhodnou v senátu Nejvyššího správního soudu složeném dle dosavadních právních předpisů.

Zatímco kasační stížnosti A. a Z. H., vedené pod sp. zn. 3 Azs 18/2012 a sp. zn. 3 Azs 19/2012, napadly Nejvyššímu správnímu soudu dne 29. 12. 2011, tedy před účinností novelizace s. ř. s. zákonem č. 303/2011 Sb., kasační stížnosti Z. a E. H. byly doručeny Městskému soudu v Praze až dne 30. 4. 2012, tedy již za účinnosti citované novelizace s. ř. s. Z uvedeného tedy vyplývá, že obsazení soudu se v těchto věcech s ohledem na datum podání kasačních stížností musí odlišovat. Věci, pro které je stanoveno jiné obsazení soudu, v zásadě nelze spojovat. Proto Nejvyšší správní soud návrhu stěžovatele nevyhověl a

rozhodl o jeho kasační stížnosti, jakož i o kasačních stížnostech členů jeho rodiny, samostatně pod uvedenými spisovými značkami.

Dále se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost podstatně přesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla již jednou poskytnuta soudní ochrana individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci, přičemž další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele, ale je podmíněn již zmíněným přesahem jeho vlastních zájmů.

Zároveň je třeba přihlédnout i k tomu, že případ stěžovatele a celé jeho rodiny byl již dříve řešen jak v řízení o udělení mezinárodní ochrany, tak i v následném přezkumu ve správním soudnictví. Nejvyšší správní soud tehdy po přezkoumání věci shledal, že kasační stížnost stěžovatele a jeho rodinných příslušníků proti zamítnutí žaloby Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci nebyla přijatelná (viz k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2007, č. j. 4 Azs 18/2007 – 104). V posuzované věci žalovaný přitom opětovnou žádost stěžovatele znovu prozkoumal, provedl všechna potřebná dokazování (nový pohovor) a vydal ve věci nové (napadené) rozhodnutí o zamítnutí žádosti.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně (rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu); 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon (to znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně); 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě

hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s., ale také uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatel spatřuje důvody přijatelnosti své kasační stížnosti v nezákonnosti způsobu, jakým se žalovaný vypořádal s žádostí bez ohledu na jeho konkrétní situaci, pouze podle země původu, přičemž neúnosně přenáší na žadatele nejen břemeno tvrzení, ale i břemeno důkazní. Dále zpochybnil azylovou politiku České republiky jako takovou.

V prvé řadě Nejvyšší správní soud uvádí, že žalovaný neporušil svým postupem ve věci procesní pravidla vedení řízení ve věcech mezinárodní ochrany, jak tvrdí stěžovatel. Především lze poukázat na to, že žalovaný opětovně provedl celé řízení a individuálně posoudil žádost stěžovatele ze všech důvodů pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Stran problematiky důkazního břemene ve věcech mezinárodní ochrany lze odkázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany nese břemeno tvrzení, a pokud má k dispozici i důkazy pro svá tvrzení, je povinen je žalovanému předložit. Na druhé straně, žádost o udělení mezinárodní ochrany nemůže být žalovaným zamítnuta jen pro to, že žadatel nemá k dispozici konkrétní důkazy, jimiž by podložil svá tvrzení. Stejně tak nepostačuje k zamítnutí žádosti tvrzení, že žadatel o mezinárodní ochranu chce legalizovat svůj pobyt v ČR (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5.2011, čj. 5 Azs 6/2011-49, přístupný na www.nssoud.cz). Z výše popsaného skutkového stavu i z kasačních námitek stěžovatele vyplývá, že jeho případ nepřináší žádné nové právní otázky, které by dosud nebyly v judikatuře správních soudů řešeny. Taktéž Nejvyšší správní soud neshledal, že by bylo nutné přistoupit k judikaturnímu odklonu, či sjednotit judikaturu správních soudů co do problematiky důkazního břemene ve věcech mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud v neposlední řadě dospěl k závěru, že ze strany žalovaného ani městského soudu nedošlo pochybením, která by měla za následek intenzivní zásah do právního postavení stěžovatele, pro nějž by bylo nutné kasační stížnost jako přijatelnou přezkoumat. Žalovaný zhodnotil stěžovatelovu žádost o udělení mezinárodní ochrany v rámci jím uvedených tvrzení a skutečností. K tomuto zhodnocení si opatřil dostatek podkladů a uvedl, jaké závěry z nich ve vztahu k věci stěžovatele vyvodil. Nelze tedy tvrdit, že by v tomto případě došlo k nepřiměřenému přenesení břemena důkazu na bedra stěžovatele. Městský soud postup žalovaného přezkoumal a nenalezl žádná pochybení. Ke stejnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud a na základě výše uvedeného zhodnotil, že námitka stěžovatele týkající se přenosu důkazního břemene v jeho neprospěch nemohla obstát jako námitka, která by způsobila přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. V posuzované věci je zřejmé, že tvrzení

stěžovatele o diskriminaci v kolektivu jeho vrstevníků a ústrcích, které zažíval na Ukrajině v důsledku svého arménského původu, nemohou sama o sobě (bez ohledu na jejich pravdivost či dokazatelnost) naplnit pojem pronásledování ve smyslu § 12 písm. a), b) zákona o azylu či důvodů pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu. Obdobně nepodřaditelná pod pojem pronásledování či důvody pro udělení humanitárního azylu je neskrývaná neochota stěžovatele k návratu do vlasti z důvodu sociálního zázemí a studijních i pracovních příležitostí v ČR a problémy s vyřízením cestovních dokladů přes zastupitelský úřad Ukrajiny. Námitka o přesouvání důkazního břemene v řízení o udělení mezinárodní ochrany tedy není v předmětné věci relevantní, neboť samotný příběh stěžovatele nenaplňuje na první pohled podmínky přijatelnosti meritorního přezkumu napadeného rozsudku.

Ohledně stěžovatelovy námitky spočívající v nejednotnosti přístupu orgánů ČR k žadatelům o azyl ze zemí, u nichž je důvod se domnívat, že v nich nejsou dodržována lidská práva či že v nich zcela nefunguje systém ochrany práv, Nejvyšší správní soud uvádí, že není jeho úkolem hodnotit samotnou azylovou politiku České republiky. Institut mezinárodní ochrany má samozřejmě nejen rovinu právní, ale i rovinu politickou, které jsou spolu neodmyslitelně spjaty. Úkolem správního soudnictví je přezkum zákonnosti postupu správních orgánů rozhodujících ve věcech mezinárodní ochrany, nikoliv kontrola správnosti či korektnosti politické linie diplomatické aktivity státu. Na základě takto formulované námitky proto nelze založit závěr o přijatelnosti kasační stížnosti.

Stran příkladů uvedených stěžovatelem Nejvyšší správní soud nad rámec posouzení přijatelnosti kasační stížnosti podotýká, že nelze relevantně srovnávat politickou situaci a režim na Ukrajině, která patří k demokratickým zemím Evropy, se situací v asijské Barmě, která patří z hlediska úrovně zachovávání lidských práv a svobod v důsledku svého nedemokratického vojenského režimu dlouhodobě k nejhůře fungujícím státům světa, o čemž vypovídají i počty uprchlíků z této země po celém světě.

Ke kasačním námitkám stěžovatele, že mu v případě návratu na Ukrajinu hrozí nelidské zacházení a týrání ze strany soukromých osob, přičemž státní orgány nejsou schopny mu zaručit dostatečnou ochranu ve smyslu pravidla v čl. 7 odst. 2 směrnice Rady 2004/83/ES, a proto se jedná o pronásledování, pro něž měla být stěžovateli udělena některá z forem mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud zhodnotil, že problematika pronásledování ze strany soukromých osob a výklad ustanovení čl. 7 odst. 2 směrnice Rady 2004/83/ES jsou taktéž dostatečně řešeny v judikatuře správních soudů (srv. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, přístupný na www.nssoud.cz). Stejně tak Nejvyšší správní soud neshledal pochybení v řízení před městským soudem ani v řízení před žalovaným, neboť žalovaný i městský soud kritéria uvedená v čl. 7 odst. 2 směrnice Rady 2004/83/ES uplatnily a zabývaly se situací na Ukrajině z hlediska ochrany lidských práv a svobod (městský soud vycházel ze zpráv o stavu lidských práv na Ukrajině pořizovaných Ministerstvem zahraničí ČR, přičemž ve spisu žalovaného jsou založeny další podklady, např. Informace Člověka v tísni – společnosti při ČT, o. p. s. ze dne 6. 4. 2005 či zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině, které byly podkladem rozhodování žalované), přičemž svou úvahu konkretizovaly směrem ke skutkovému příběhu stěžovatele i jeho rodiny. Nelze proto než uzavřít, že ani v tomto ohledu nedošlo k zásahu do právního

postavení stěžovatele. Tyto námitky stěžovatele tedy z výše uvedených důvodů taktéž nemohly být důvodem pro přijatelnost jeho kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s.

Co do stěžovatelovy námitky, že nebyly zohledněny zprávy neziskových organizací, které se věnují ochraně lidských práv, je třeba konstatovat, že stěžovatel zmiňuje pouze studii pracovní skupiny OSN pro svévolná zatčení z roku 2009 a rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva konstatující porušení čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech v individuálních případech, které ovšem nesvědčí o plošném porušování lidských práv na Ukrajině. Námitka, že městský soud neprovedl dokazování navrhovanými dokumenty (které nejsou součástí správního spisu) a zatížil tak své rozhodnutí procesní vadou, spočívající v porušení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., rovněž nemůže být relevantní za situace, kdy stěžovatel ve stanovené lhůtě nevyjádřil nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Městský soud tak nebyl povinen ke svému rozhodnutí jednání nařizovat, měl-li za to, že je možné při přezkumu napadeného rozhodnutí žalovaného vycházet z obsahu správního spisu, zejména z podkladů vážících se k situaci na Ukrajině. Možnost soudu doplnit dokazování nelze bez dalšího zaměnit za povinnost (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 104, dále také rozsudek téhož soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 61/2008 - 98, přístupný na www.nssoud.cz). Městský soud tedy ani v tomto ohledu nepochybil a nezpůsobil zásah do právního postavení stěžovatele. Krom toho ani v tomto ohledu není nutné doplnit, změnit či vyjasnit již ustálenou judikaturu správních soudů, která se k této problematice dostatečně vyjadřuje. Tato námitka tedy po zhodnocení Nejvyššího správního soudu taktéž neobstojí co do možné přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatele.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky obsažené v kasační stížnosti stěžovatele. Současně Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v případě žádné ze stěžovatelových námitek nelze shledat pochybení ze strany městského soudu či žalovaného, které by znamenalo intenzivní zásah do právního postavení stěžovatele. Stěžovatelem tvrzené důvody přijatelnosti kasační stížnosti tedy nebyly shledány Nejvyšším správním soudem v souladu s jeho ustálenou judikaturou v obdobných věcech jako opodstatněné.

Nejvyšší správní soud shledal z uvedených důvodů kasační stížnost nepřijatelnou, a proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. srpna 2012

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu